

Energiegemeenschappen

*kansen onder de nieuwe
wetgeving*

Job
Swens

EvU
Bestuurdersdag
28-03-2025

Inhoud

Nieuwe Juridische Instrumenten

- **Energiewet (m.i.v. 01-01-2026)**
 - **Energiegemeenschappen**
 - **Actieve Afnemer**
 - **Energie Delen**
- **Wet Collectieve Warmte**
 - **Warmtebedrijf met publiek meerderheidsbelang**
 - **Joint Venture van een Warmte-leverings-bedrijf en een Warmte-net-bedrijf**
 - **Warmtegemeenschap**

Energiewet

Juridische Instrumenten

1. Energiegemeenschap:

- Definitie:

*Energiegemeenschap: juridische entiteit die ten behoeve van haar leden activiteiten op de energiemarkt verricht en als hoofddoel heeft het bieden van **milieuvoordelen of economische of sociale voordelen aan haar leden of aan de plaatselijke gebieden** waar ze werkzaam is,
en **niet is gericht op het maken van winst;***

Juridische Instrumenten

1. Energiegemeenschap - vervolg:

- Vereisten:
 - deelname open en vrijwillig
 - recht te verlaten
 - feitelijke zeggenschap bij burgers, MKB en lokale publieke organisaties
- Toegestane beperkingen – (Hernieuwbare Energie Gemeenschap):
 - alleen leden die burgers, MKB en lokale publieke organisaties zijn
 - zeggenschap bij leden die in de nabijheid van van de projecten gevestigd zijn.

Juridische Instrumenten

2. Actieve Afnemer:

- Definitie:

*Actieve Afnemer: een eindafnemer, **of een groep gezamenlijk optredende eindafnemers**, die zelf of gezamenlijk opgewekte elektriciteit verbruikt, opslaat, verkoopt of deelt of die gebruik maakt van flexibiliteits- of energie-efficiëntiediensten, mits die activiteiten niet zijn belangrijkste commerciële activiteit vormen*

Juridische Instrumenten

3. Collectieve opwek en levering

- Het is verboden zonder leveranciersvergunning te leveren aan kleinverbruikers

tenzij:

- het levering betreft door een energiegemeenschap aan haar leden, waarbij zij per jaar niet meer mag leveren dan zij zelf duurzaam produceert.
- Maar dan ook 'balansverantwoordelijk' = contract met 'balansverantwoordelijke'

Juridische Instrumenten

4. Energie Delen

- Definitie:

Zelfverbruik door één of meer 'Actieve Afnemers' van hernieuwbare energie die is opgewekt door- of opgeslagen in een gezamenlijke installatie.

Juridische Instrumenten

4. Energie Delen - vervolg

- Rechten

Energiegemeenschappen én 'Actieve Afnemers' mogen energie delen **als:**

- zij de elektriciteit delen per onbalansverrekeningsperiode (15 min.);
- zij de elektriciteit lokaal delen;
- het vermogen van de opwekinstallatie ≤ 6 MW is.

Juridische Instrumenten

4. Energie Delen - vervolg

- Werkwijze

- Partijen die energie delen kunnen hiervoor een externe partij inhuren;
- Energie delen vindt plaats op basis van een vast percentage van de gedeelde stroom;
- Gedeelde stroom, die niet binnen de onbalansperiode wordt afgenomen geldt als door de afnemer teruggeleverde stroom

Juridische Instrumenten

4. Energie Delen - vervolg

- Werkwijze - vervolg

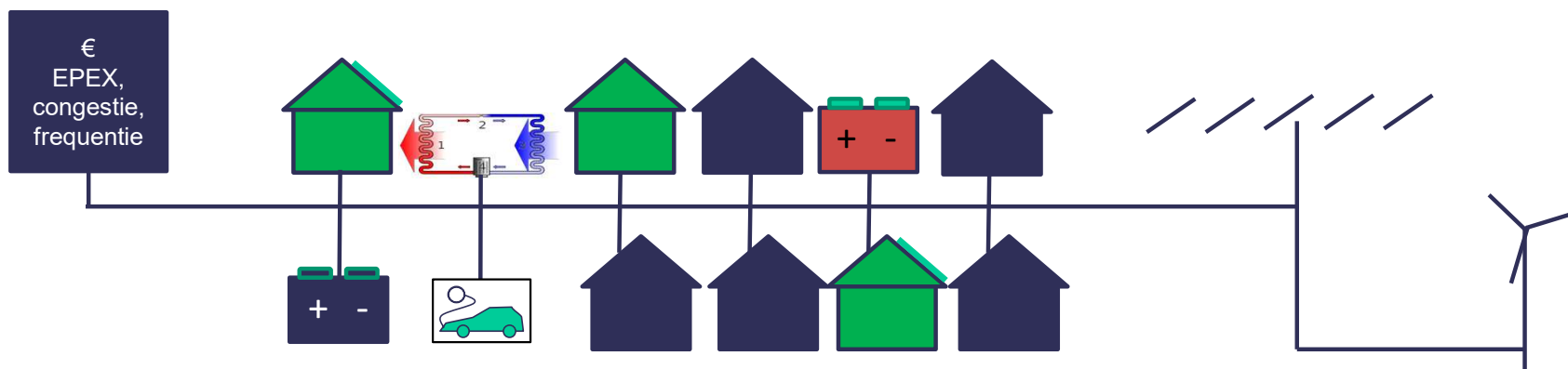
- Bij delen spreken producent (de energiegemeenschap of actieve afnemer) en verbruiker (lid) onderling de prijs af.
- Als bij Energie Delen het lid de stroom niet af kan nemen, wordt die door het lid 'doorverkocht' (teruggeleverd) aan zijn leverancier tegen waarschijnlijk een lagere marktprijs.
- Om dit te voorkomen kunnen de energiegemeenschap en/of het lid verbruik afstemmen op productie of een batterij aanschaffen

Potentiele 'extra's' Energie Gemeenschappen

- Vraag en aanbod (geaggregeerd) afstemmen op de markt, en daarmee inspelen op prijsfluctuaties:
 - a. Meer energie gebruiken als deze overtollig (goedkoop) is
 - b. Minder energie gebruiken als er tekort is (duur)
 - c. Daarmee gebruik fossiele energie verlagen
- Deelnemen op de onbalans-markten, en daarmee extra inkomsten genereren voor de EC en haar leden:
 - a. Onvoorziene mismatch van vraag en aanbod duurzaam helpen opvangen
 - b. Lokaal capaciteitstekort duurzaam helpen voorkomen

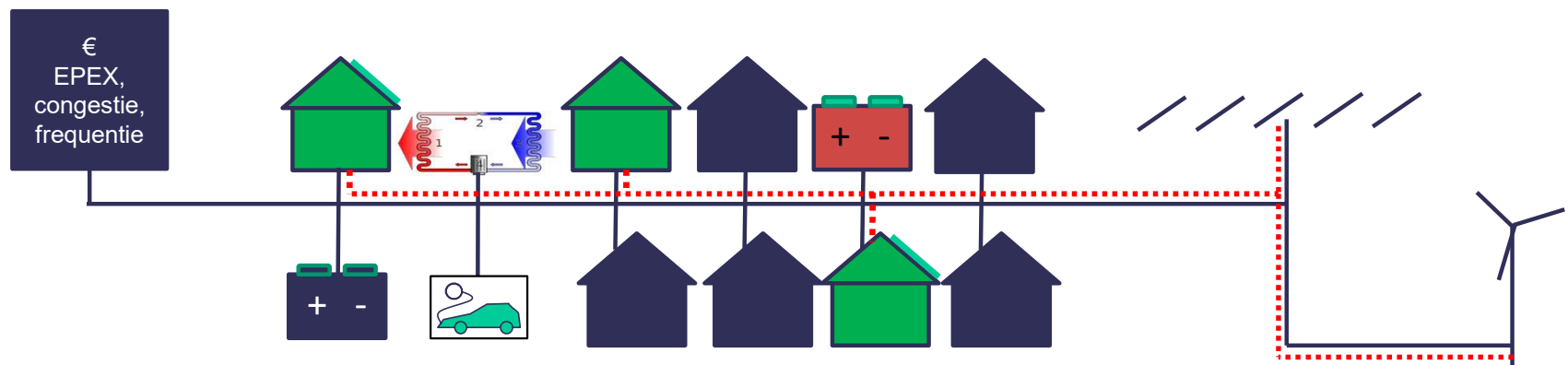
Verschillende soorten EG's

1. - Samen duurzame energie produceren (zon, wind, warmte)

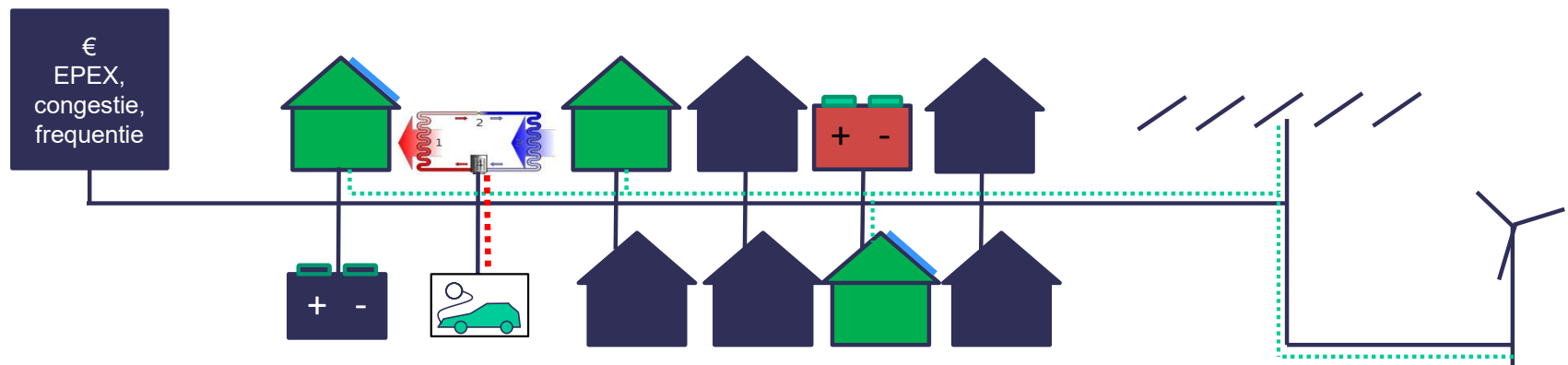
Verschillende soorten EG's

2. - Samen duurzame energie produceren
- Leveren aan de eigen leden;

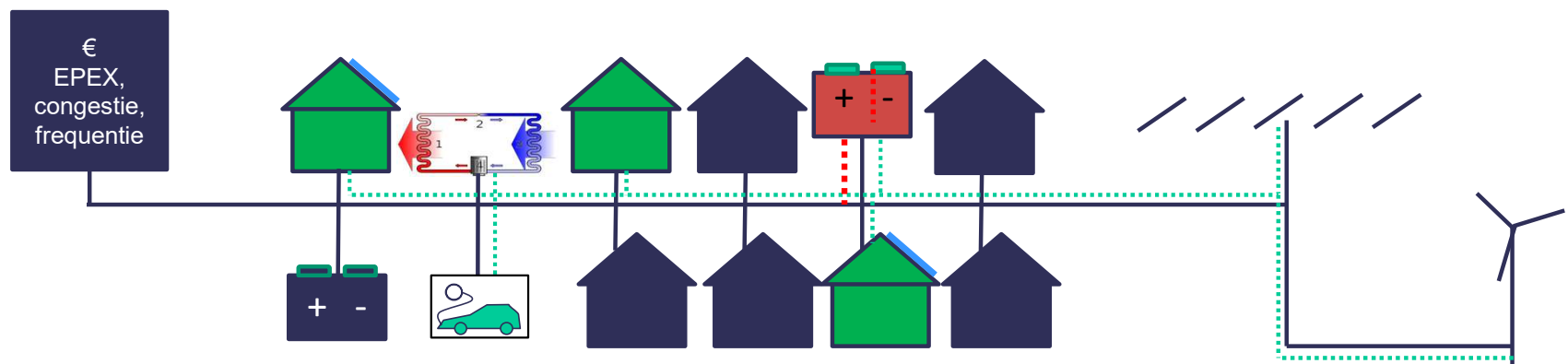
Verschillende soorten EG's

3. - Samen duurzame energie produceren,
- Leveren aan de eigen leden
- Vraag van b.v. EV's en WP-en aanpassen aan eigen productie;

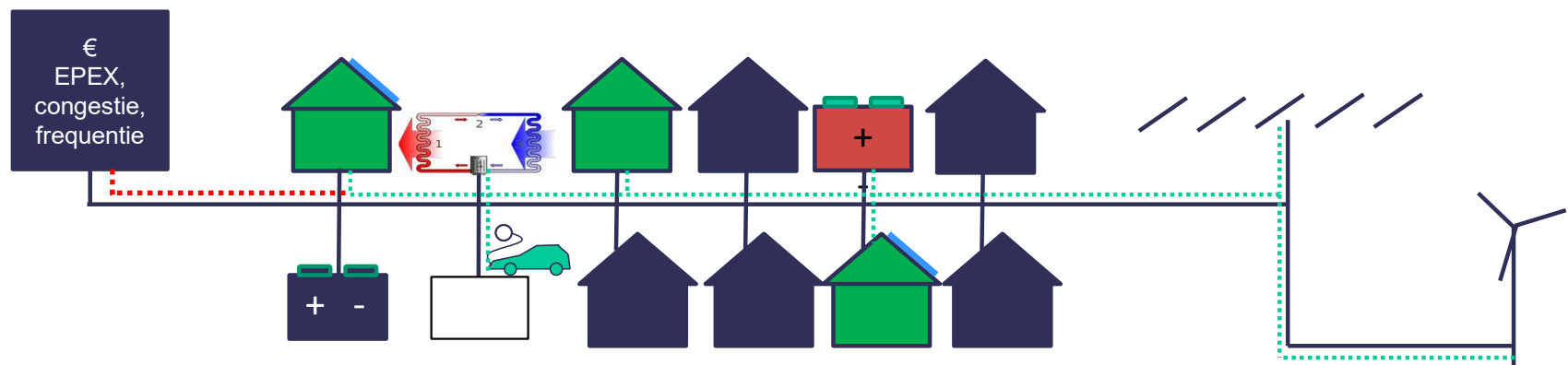
Verschillende soorten EG's

4. - Samen duurzame energie produceren,
- Leveren aan de eigen leden,
- Vraag van b.v. EV's en WP-en aanpassen aan eigen productie,
- Overschot opslaan

Verschillende soorten EG's

5. - Samen duurzame energie produceren,
- Leveren aan de eigen leden,
- Vraag van b.v. EV's en WP-en aanpassen aan eigen productie,
- Overschot opslaan
- Eigen productie, vraagaanpassing en opslag verhandelen op de markt

Conclusie

- **Onder de Energiewet (inclusief wijziging) ontstaan nieuwe mogelijkheden, m.n. het Energie Delen**
- **Energie Delen vereist echter een afstemming van vraag en aanbod van elektriciteit**
- **Hiervoor zijn meerdere EMSen (Energie Management Systemen) beschikbaar**
- **Daarnaast kan lokale opslag (in een buurtbatterij of elektrische auto's) een oplossing bieden**

Wet Collectieve Warmte

WARMTEWETGEVING in Nederland

- Betreft alleen collectieve warmtevoorziening;
- Initiatief en locatiekeuze ligt bij gemeente;
- Één partij of collectief van partijen per warmtenet;

NB:

- *Individuele warmtevoorziening valt niet onder de Warmtewet maar binnen het regime van de omgevingswet en de daarbij horende omgevingsvergunningen (zie verhaal Simon Handgraaf)*

Wet Collectieve Warmte (concept)

- **Status Wet:**
 - (kritisch) Advies Raad van State ontvangen
 - Volgende stap: Stemming Tweede Kamer
 - Invoering: Streven 01-01-2026
- **Status Besluit (AMvB)**
 - Consultatie gesloten (21-05-2024)
 - Volgende stappen:
Akkoord Ministerraad; Advies Raad van State; Stemming Tweede Kamer
 - Invoering: Z.S.M. na invoering Wet

Wet Collectieve Warmte (concept)

- Gemeente bereidt voor:
 - Opstellen Warmtevisie
 - Selectie Kavels
 - Inventarisatie geïnteresseerden (met deadline) – wie eerst komt eerst maalt !!!
- Warmtebedrijf schrijft in:
 - Meldt zich als geïnteresseerde
 - Vraagt vaststelling bekwaamheidstoets bij ACM aan
 - Vraag obv globaal kavelplan aanwijzing bij gemeente aan
- Gemeente wijst Warmtebedrijf aan voor 20 – 30 jaar

Juridische Instrumenten

Warmtebedrijf

- Rechten / taken warmtebedrijf
 - Energie opwekken, distribueren en leveren
 - Afspraken aangaan met warmteleveranciers
 - Warmtenet beheren
- Vereisten / verplichtingen warmtebedrijf
 - Akkoord ACM
 - Eigendom van het warmtenet
 - Verantwoordelijk voor levering warmte en aansprakelijk bij storingen

Juridische Instrumenten

Toegestane soorten Warmtebedrijven:

- Warmtebedrijf met publiek meerderheidsbelang
- Joint Venture van een Warmte-leverings-bedrijf en een Warmte-net-bedrijf (met publieke zeggenschap)
- **Warmtegemeenschap**

Soorten Warmtebedrijf

Warmtebedrijf met publiek meerderheidsbelang

- Voor meer dan 50% in handen van publieke partij(en):
 - gemeenten
 - waterschappen
 - provincies
 - Nederlandse staat
 - *netbeheerders*
 -
- Minderheidsbelang commerciële partijen toegestaan

Soorten Warmtebedrijf

Joint Venture Warmte-leverings-bedrijf - Warmte-net-bedrijf
waarbij:

- Warmte-net-bedrijf voor meer dan 50% in handen van publieke partij(en):
 - gemeenten
 - waterschappen
 - provincies
 - Nederlandse staat
 - netbeheerders
 -
- Zeggenschap Warmtebedrijf bij Warmte-net-bedrijf

Soorten Warmtebedrijf

Warmtegemeenschap

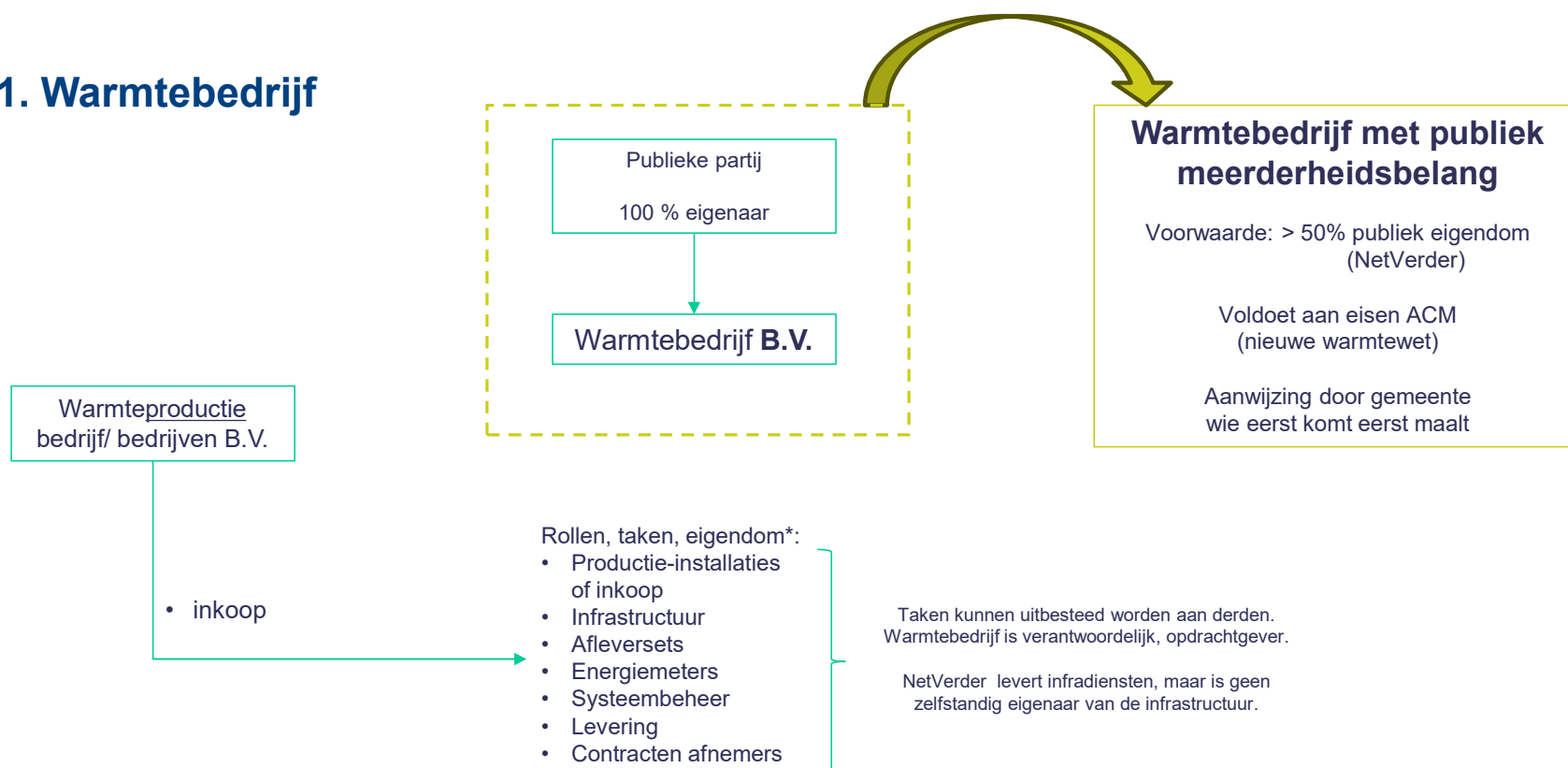
- Hoofddoel: milieu-, economische- of sociale voordelen voor leden;
Niet winst!
- Leden bestaan uitsluitend uit
 - natuurlijke personen,
 - micro-ondernemingen,
 - kleine ondernemingen,
 - middelgrote ondernemingen
 - lokale openbare lichamen
- Zeggenschap bij leden in de nabijheid van het warmtenet

Mogelijke rollen Gemeenten

- Zelf
- In samenwerking met andere publieke partijen
- Als partij binnen een Joint Venture met commerciële partijen
- Als samenwerkingspartner of lid van een Energiegemeenschap

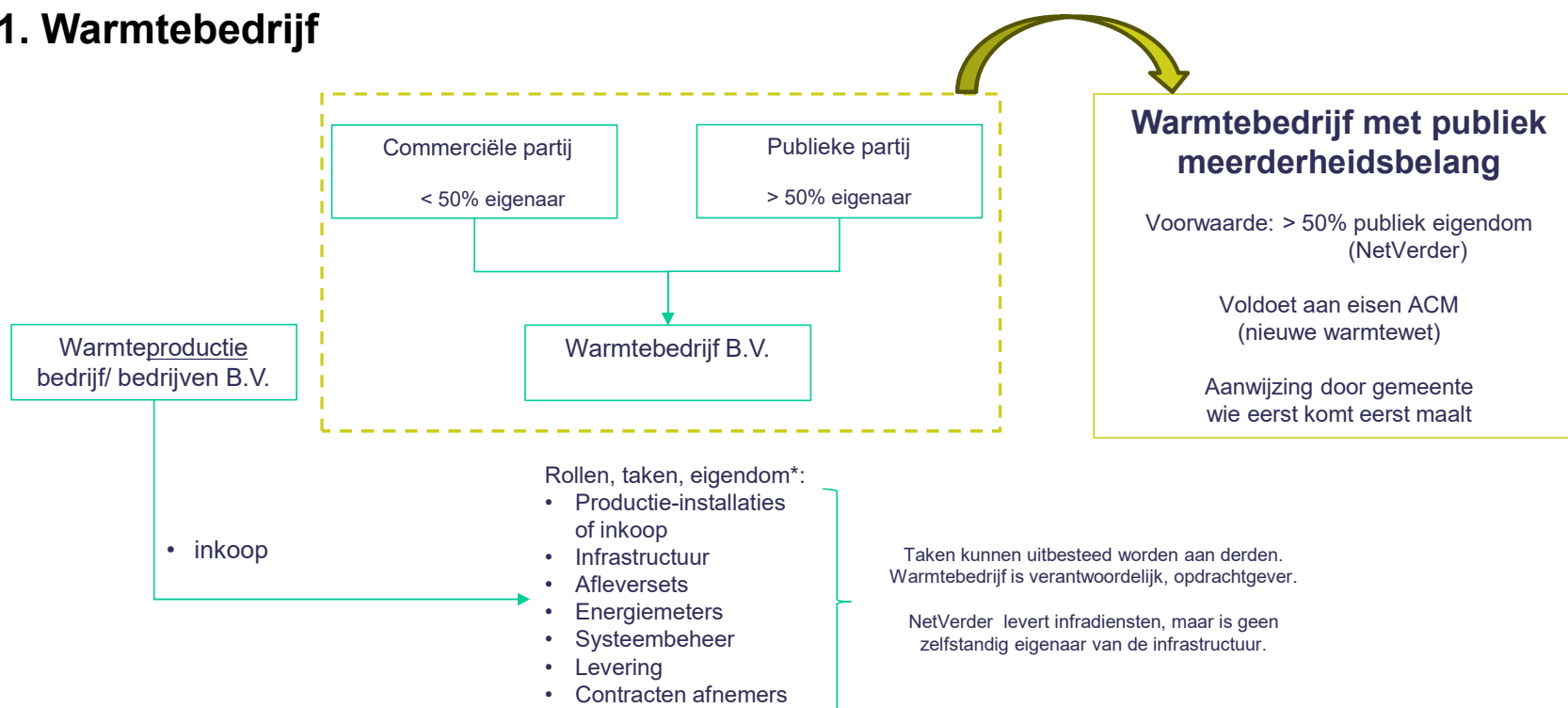
Modellen Warmtebedrijf

1. Warmtebedrijf

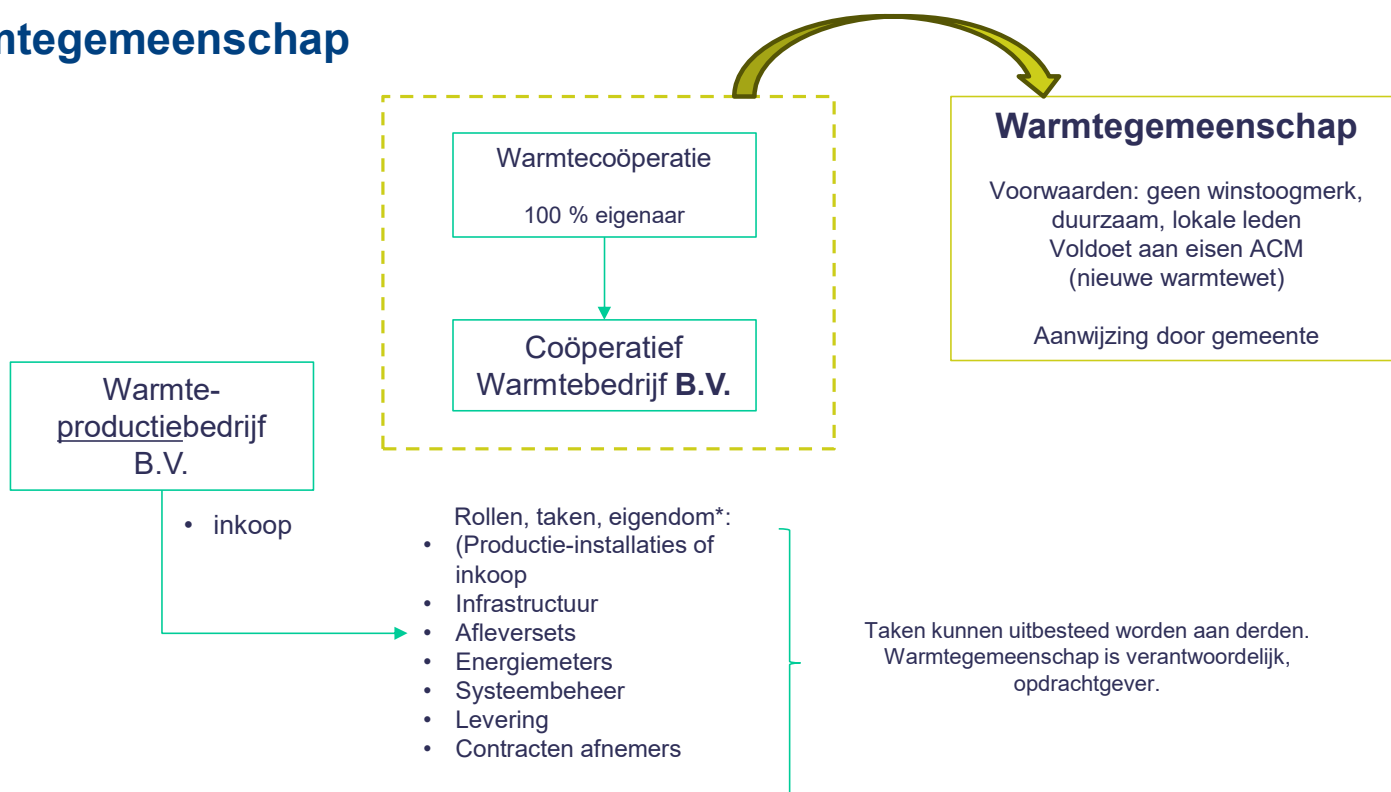
Modellen Warmtebedrijf

1. Warmtebedrijf

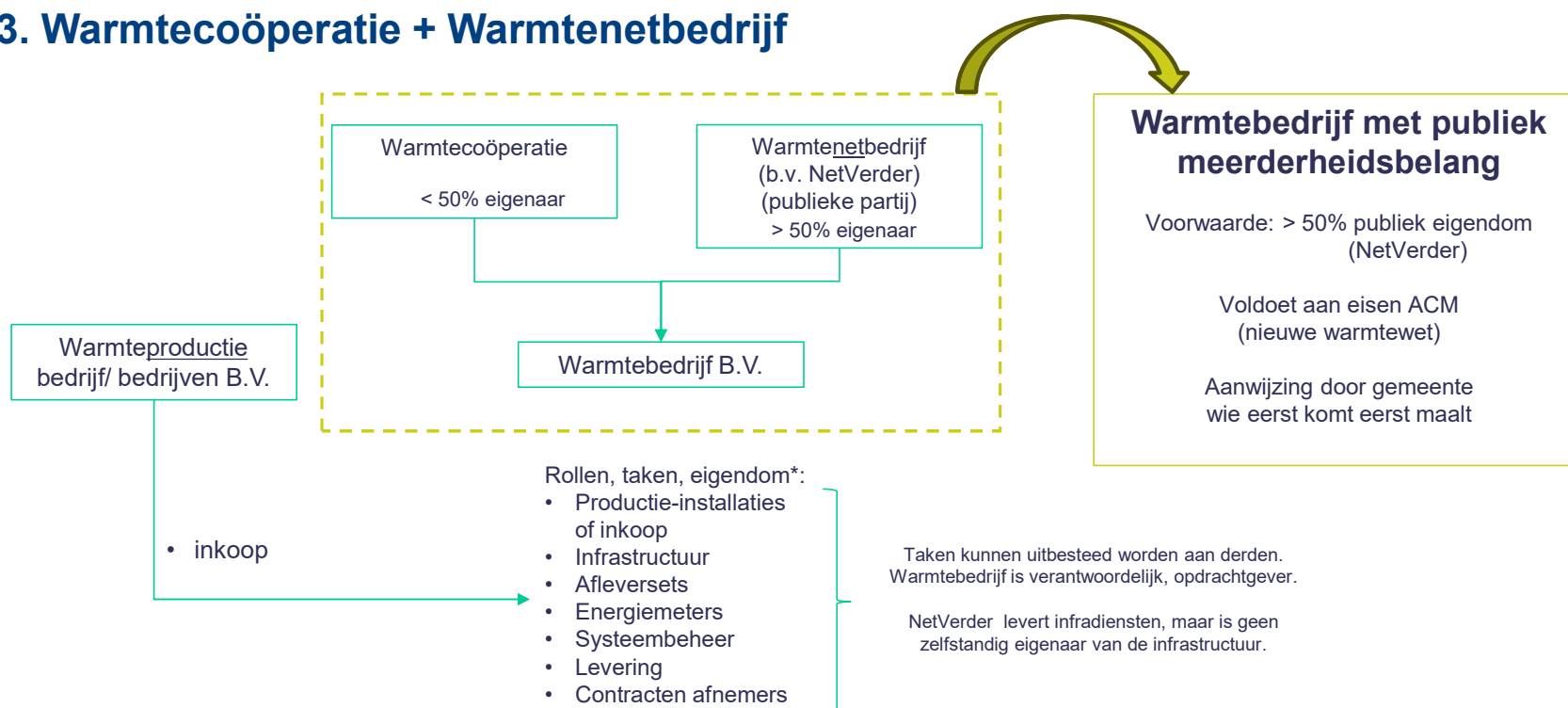
Modellen Warmtebedrijf

2. Warmtegemeenschap

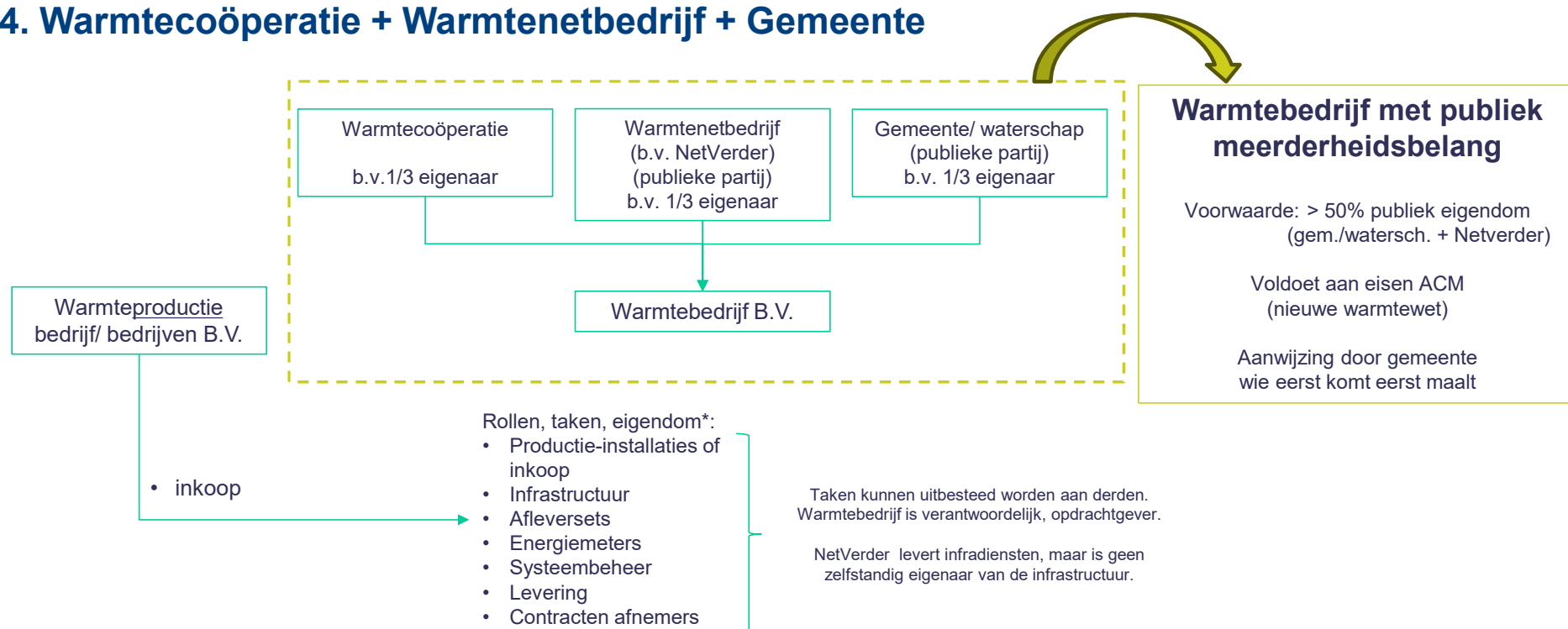
Modellen Warmtebedrijf

3. Warmtecoöperatie + Warmtenetbedrijf

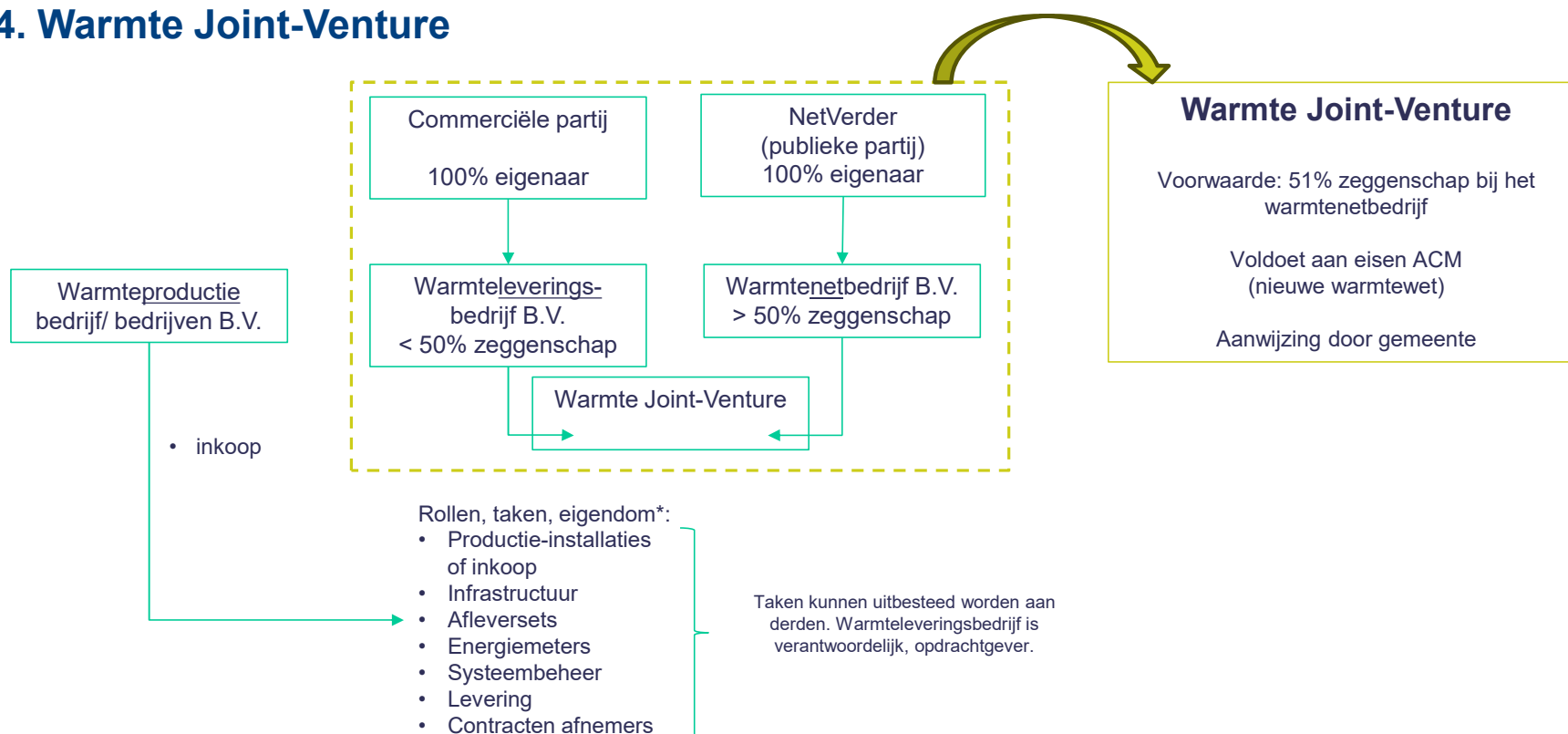
Modellen Warmtebedrijf

4. Warmtecoöperatie + Warmtenetbedrijf + Gemeente

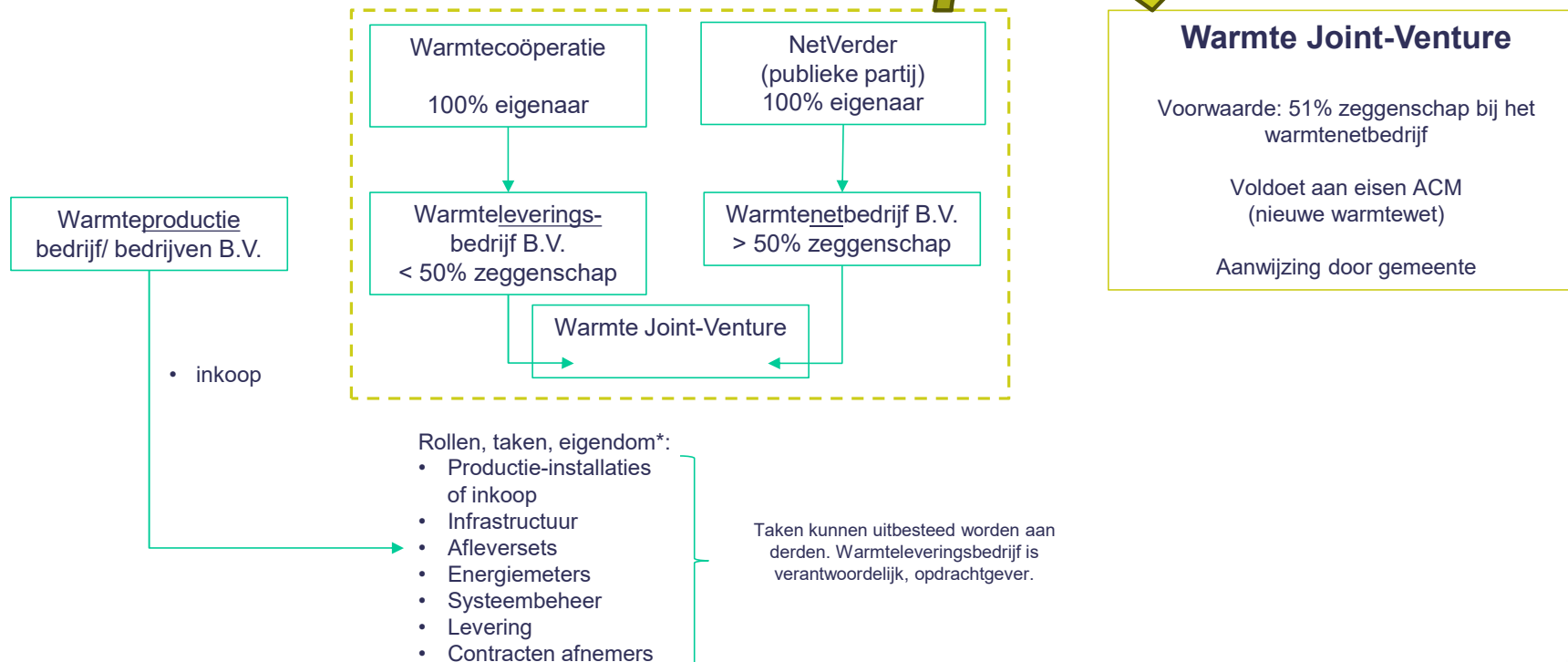
Modellen Warmtebedrijf

4. Warmte Joint-Venture

Modellen Warmtebedrijf

4. Joint-Venture Warmtecoöperatie + Warmtenet- bedrijf


```
graph TD; A[Warmtecoöperatie] --> B[Warmteleverings bedrijf B.V.  
< 50% zeggenschap]; C[Warmtecoöperatie  
< 50% eigenaar] --> D[Warmtenetbedrijf B.V.  
> 50% zeggenschap]; E[NetVerder  
(publieke partij)  
> 50% eigenaar] --> D; B --> F[Warmte Joint Venture]; D --> F;
```

The flowchart illustrates the classification of heat supply entities based on ownership and control. It starts with three initial categories at the top: 'Warmtecoöperatie', 'Warmtecoöperatie < 50% eigenaar', and 'NetVerder (publieke partij) > 50% eigenaar'. The first 'Warmtecoöperatie' box leads to 'Warmteleverings bedrijf B.V. < 50% zeggenschap'. The other two top boxes lead to 'Warmtenetbedrijf B.V. > 50% zeggenschap'. Both of these intermediate boxes then lead to the final category, 'Warmte Joint Venture'.

Aanwijzing door gemeente

- inkoop

- Productie-installaties of inkoop
- Infrastructuur
- Afleversets
- Energiemeters
- Systeembeheer
- Levering
- Contracten afnemers

- Infrastructuur
- Systeembeheer

Knelpunten WCW

1. Procedure:

a. Aanwijzing:

- Interesse binnen bepaalde termijn opgeven
- Aanvraag voor bepaalde datum -> **wie eerst komt, eerst maalt**

MvT:

Hiervoor is gekozen omdat het niet aannemelijk is dat twee of meerdere warmtebedrijven met een publiek meerderheidsbelang of een warmtegemeenschap met elkaar in concurrentie treden om dezelfde aanwijzing.

=> Voorbeeld Den Haag – nu reeds ‘concurrentie’: meerdere constructies mogelijk

- Bekwaamheids- en financiële toets ACM:
 - voldoende organisatorische en technische bekwaamheid voor uitvoering van taken
 - **voldoende financieel in staat taken uit te voeren**

Knelpunten WCW

1. Randvoorwaarden:

a. Eigendom :

Warmtebedrijf beschikt over eigendom van het warmtenet

MvT:

Afhankelijkheid kan ertoe leiden dat het aangewezen warmtebedrijf niet (tijdig) in staat wordt gesteld de taken uit te voeren, terwijl het warmtebedrijf volledig verantwoordelijk is voor de juiste uitvoering van de taken. Dit moet met het oog op de leveringszekerheid voor verbruikers te allen tijde worden voorkomen.

? hoe verhoudt zich dit tot de levering van stroom / de Elektriciteitswet?

Conclusie

Wet Collectieve Warmte:

- Goede basis voor een eerlijke warmtevoorziening
- Zeggenschap lokaal belegd
- Enkele knelpunten
 - wie eerst komt eerst maalt
 - gelijke regels voor verschillende spelers met verschillende doelen

=> gelijke regels voor ongelijk spelers is geen 'level playing field' <=